Arkadije Dragomoščenko

SA ŠIROKIM ŠEŠIRIMA...[1]

Skrenuli smo sa Ligovskog u Razježuju
i pričali koliko smo hteli, jer je Ligovski
zacepio nebu nemoguću cenu,
Razježaja je bila prazna.
Na jednoj strani – leto, na drugoj – seni,
pod nogama vlažno. Kotrljala se lopta kô ukopana u vazduh.
Neki, što su bliže, crnji su od sunca,
ako bi pogledali u njega i zatim
sklopili oči. Drugi su oštriji (mada prozirniji) od
slomljenih oštrica, ljuštura ostriga
(danas takve britve nećeš naći) noću u četinama i čudnog ukusa.

Prsti su mu stisli cigaretu
(danas se retko neko takav sreće),
u mom džepu se bućkalo pola flaše merloa,
na čepu: datumi disanja, detinjstva, lišće edema sa plaže,
usta su trla reč „letičiv“, nemeći u menti, – pa sam
nastavio.

„Eto ti si, razume se, posle otkrio,
da ideš do pojasa u nizini smrti.
Je li zaista tako gusta njena senka, kao što pričaju?“
„Pa pokušaj da zabaciš glavu“. Reče on.
„Samo pokušaj“. „Reci mi, –
pitao sam posle kraće stanke, – je l' strah? Tuga? Sažaljenje?
Jad?“ – i nastavio: „O čemu si razmišljao, kada si silazio dole,
spuštao se?“

„Nema nikakvog ušća. Ploviš i to je sve... Iver.
Pena. Slama. Gore-dole, ni delte, ni da se osvrneš
i nema nikakvih vodiča – samo reka, obale –
obale kô obale, zaboravi na padine,
jedna staza, prašina, ali i pesak, šljunak, datumi,
i puca ti glava jer nisi navikao“.

[1] Ovaj naslov je, zapravo, početak čuvene pesme Nikolaja Zabolockog „Opraštanje sa prijateljima“, koji glasi: „Sa širokim šeširima, u dugim kaputima/ sa sveskama punim stihova...“ (*Prim. prev.*)

„Kako nas odatle vidiš? Kakvi smo?
Jesi li čuo kako smo o tebi pričali, kada si
bio nesavitljiv i hladan, prav i beo kao zid?
I kao i uvek odasvuda je pomalo mirisalo na smrznute četine
kô da su injekcije rana izgažene po podu...“

„Velike stvari“, odgovorio je, „nisi dobro razumeo –
mahnitost, ludilo što mi je dato, bilo je veće
od tačaka ove „doline“ što rasute su drhtajem po krugu.

U mom ćutanju je utihnuo šuštaj što
mi je navodno dat da dospem do njihove reke.
Ali videh ih sve. Ne sećam ih se... Ne bi verovao.

...imaš pola flaše vina... a ja cigaretu.
Jesam li spoznao svet? Postao lukaviji?
Napisao odu o tome da su mi poznati svi putevi prašine?
Koji je smisao o tome, ako u istom „tom“
„ovo“ nikada se desiti neće, poput ligovskog, seni, tebe, vina:
dim – jedino on podseća na zbir, što se dobija
od ostataka, ogrizaka... Ali tamo ga nije bilo.
Vreme je da se vratim.
Bitno je nešto sasvim drugo: *„kako opeče kafa u kujni,*
a ona još spava, kao da je septembar.“

Ko je izgovorio? Još se sećam: 7 izjutra,
iz voza na vetrobranu, okrećeš se u hodniku:
„Moskva će te utešiti, Piter suze obrisati.“
„A San-Francisko? Vinica? Anza-Borrego?
Gde ja živim? To jest, oprosti, gde sam živeo?“

Sunce je dugom zalazilo u sebe.
Peteljkom bunara postade mesec, u delti se dan
sve više skupa s vetrom topio,
ko i naš susret, po kap, po pramen
od modrine crnji, što gore je normalno.

ELEGIJA O UZLAŽENJU PRAŠINE

...uzlazi
sporo,
teče jednolično.

Dok, odeven dubinom obamrlosti,
nevini koren ugljevlje zemlje pije
(kô što serafimi žderu iščupan jezik skroz,
lupajući prozorskim krilima),
i tako očaravajući cvetaju – ne oblaci –
sistemi tmurnih računanja vremena.
Terazije proleća bez senke su kô sekira mozga,
i krv otkrivena skrivenim preobražajem,
nešto kao uzlazeće do zenita tvari,

a otuda natrag, u nadir čistog govora,
što u snove rađanja odvodi bez kraja
i promišlja sebe samu u kori stvari postojanih.
Nek' bude onda: u promicanju lastavice.
U trenu gušterice, prenute iz senke –

raskid je kô udah tad što ne pozna greh,
udvajanja nit je prava i vodi ka celini;
raskid je kô izdah ili razlikovanje,
čije sprege označitelja drhtavo,
u neobuhvatnom i nezasitom porivu
šare izuzetaka nasuvo tkaju.

Dok sva ta ravnopravnost nije taknuta gromom,
crvom munje, razdirući tkanje
na riblje pramenove žudnje, smole i gara
kod delte severa do srži prozirnih reka,
jezera usečeni, podivljali pehari
iskonskim spojem kapilarne vlage
srastali su, otimajući znake dana i dna,
oborivši bor u pronicljivost peska
i paučinom sličnosti povezav bezdani vetra svod
sa trepavičjim oštrim ratom
u trudu stenovitom životvorne noći,
čije morske trave od iskona prožimaju
slojevi bogova, usmeni, u smesi stihija,
kao i tirkiz među plamenom i domom,
što je ushićenja opet taljen bunilom.

Proleća istorije... Istorija proleća –
I kako je dar ovaj nerazuman i oskudan,
pa ipak svojom veličanstvenošću uporediv
katkad sa izvanrednom osobinom vrele prašine,
sa blistavim bolnim ljuspama
u zrcalnim zracima nedelja
(sledi priznanje: elegije... zakon...),
ili sa smislom, što je prenebregao misao –

u lavini šuštaja i gramzivih veličina,
prostrtih mrežom inja, brojčano nepobediv,
on kraj je tvari pretpostavkom prozora,
u kome pijani od znoja oblaci
stoje predosećajući tamni pljusak.

U potoku šuštaja, u promicanju lastavice.

„Ja ne tražim milost“. – Tinja jedva
po obodu naslade retkom,
što zašiva nit’ ovo, niti to.
Nek’ bude noć traga prozirna kô tinjac,
što spušten je u noć. Nek’ bude noć zaliva

kô platno što je ravnotežom izvezeno –
lučenjem svile sa čaura umrlih,
al’ istovetnost proleća! Ogromni su snovi jezika.
I prašina, što po njima luta izvan imena,
diže se sporo jednostavnim razobličenjem,

neuhvatljiva i besana kao „drugi“,
u čijem je jezičkom telu „ja“ kô klopka zamrlo.

*(Sa ruskog prevela **Mirjana Petrović**)*